

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. XXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

EPIST. XXVIII.

LOCA mutata, animum non mutant. ipse te debes. Tolle internam egrimoniam, omnis locus bonus iucundusque erit. Eligam tamen, si possum, quietissimam & minus turbis aut vitiis opportunum. Clausula: Peccata tua nosce, iam es saluus.

HOC tibi soli putas accidisse, & admiraris quasi rem nouam: quod peregrinatione tam longâ, & tot locorum varietatibus, non discussisti tristitiam grauitatemque mentis. Animum debes mutare, non cælum. Licet vastum traieceris mare, licet (vt ait Virgilius noster) *terræque vrbesque recedant*: sequentur te, quocumque perueneris, vitia. Hoc idem euidam querenti Socrates ait: *Quid miraris, nihil tibi peregrinationes prodesse, cum te circumferas?* Premit te eadem causa quæ expulit. Quid terrarum inuare nouitas potest? quid cognitio vrbiū, aut locorum? in irritum cedit ista iactatio. Quæris quare te fuga ista non adiuuet? tecum fugis. Onus animi deponendum est: non antè tibi vllus placebit locus. Talem nunc esse habitum tuum cogita, qualem Virgilius noster vatis inducit, iam concitata & instigata, multumque habentis in se spiritus non sui: *Bacchatur vates, magnum si pectore possit Excussisse Deum.*

Vadis huc & illuc, vt excutias insidens pondus, quod ipsâ iactatione incommodius sit. sicut in naui onera immota minus vrgent: inæqualiter conuoluta, citius eam partem in quam incubuere demergunt. Quidquid facis, contra te facis, & motu ipso nocet tibi. agrum enim concutis. At cum istud exemeris malum, omnis mutatio loci iucunda fiet. In vltimas expellaris terras licebit, in quolibet barbariæ angulo colloceris: hospitalis tibi illa qualiscumque sedes erit. Magis quis veneris, quam quò, interest: & ideo nulli loco addicere debemus animum. Cum hac persuasione viuendum est: Non sum vni angulo natus: patria mea totus hic est mundus. Quod si liqueret tibi, non admirareris, nil adiuuari te regionum varietatibus, in quas subinde priorum tædio migras. Prima enim quæque placuisset, si omnem tuam crederes. Non peregrinaris, sed erras & ageris, ac locum ex loco mutas: cum illud quod quaris, Bene viuere, omni loco positum sit. Num quid tam turbidum fieri potest, quam forum? ibi quoque licet quietè viuere, si necesse sit. Sed si liceat disponere se, conspectum quoque & viciniam fori procul fugiam. nam vt loca grauia, etiam firmissimam valetudinem tentant: ita bonæ quoque menti, necdum adhuc perfectæ, & conualescenti, sunt aliqua parùm salubria. Dissentio ab his qui in fluctus medios eunt, & tumultuosam probantes vitam, quotidie cum difficultatibus rerum, magno animo colluctantur. Sapiens feret ista, non eliget: & malet in pace esse, quam in pugnâ. Non enim multum prodest vitia sua proiecis, si cum alienis rixandum est. Triginta, inquis, tyranni Socratem circumsteterunt, nec potuerunt animum eius infringere. Quid interest, quot domini sint? seruitus vna est. Hanc qui contempserit, in quantalibet turbâ dominantium liber est. Tempus est desinere, sed si prius portorium soluero. *Initium est salutis, notitia peccati.* Egregiè mihi hoc dixisse videtur Epicurus. Nam qui peccare se nescit, corrigi non vult. deprehendas te oportet, antequam emendes. Quidam vitiis gloriantur. Tu existimas aliquid de remedio cogitare, qui mala sua virtutum loco numerant? Ideò quantum potes, teipse coargue. inquire in te: accu-

EPIST. XXVIII. 1. PEREGRINATIONES PRODESSE.] *Mens*, profunt. *Fuisse potuit*, si profunt.

2. NON ANTE TIBI.] *Idem*, non aliter tibi.

3. BENE VIVERE.] *Horatius*:

— nauibus atque

Quadrigis petimus bene viuere. quod petis, hic est,

Est Vlbris: animus si te non deficit æquus.

4. DISSENTIO AB HIS.] *Cuiusmodi Cynici.*

5. MAGNO ANIMO.] *Mens*, magno opere.

6. INITIVM EST SALVTIS.] *Ita Tertullianus*, Pœnitentiam (hæc ex Notitiâ peccati, & adheret) humanæ salutis quasi Pharum esse.

7. DEPRE-

A accusatoris primum partibus fungere, deinde iudicis, nouissimè ⁷ deprecatoris. ⁸ aliquando te offende.

EPIST. XXIX.

MARCELLINVM *difficilem corrigi. Adspersatur enim, & illudit: tamen non deseram, & fortasse vel sic peruincam. Sententia Epicuri, Ne stude populo placere: id est, multis.*

DE Marcellino nostro quæris, & vis scire quid agat. Rarò ad nos venit, nullà alià ex causâ, quàm quia audire verum timet: à quo periculo iam abest. nulli enim nisi audituro dicendum est. Ideò de Diogene, nec minùs de aliis Cynicis, qui libertate promiscuâ vsi sunt, & obuios quosque monuerunt, dubitari solet, an hoc facere debuerint. Quid enim si quis surdos obiurget, aut naturâ morbòve mutos? Quare, inquis, **B** verbis parcam? gratuita sunt. Non possum scire an ei profuturus sim, quem admonco: illud scio, alicui me profuturum, si multos admonuero. Spargenda est manus: non potest fieri, vt non aliquando succedat, multa tentanti. Hoc, mi Lucili, non existimo faciendum magno viro. diluitur eius auctoritas, nec habet apud eos satis ponderis, quos posset minùs obsolescèta corrigere. Sagittarius non aliquando ferire debet, sed aliquando decitare. Non est ars, quæ ad effectum casu venit. Sapientia ars est. certum petat: eligat profecturos: ab his quos desperauit, recedat: non tamen citò relinquat, sed in ipsâ desperatione extrema remedia tentet. Marcellinum nostrum ego nondum despero. etiamnum seruari potest: sed si citò illi manus porrigitur. Est quidem periculum, ne porrigentem trahat. magna in illo ingenij vis est; sed iam tendentis in prauum. Nihilominus adibo hoc periculum, & audeo illi mala sua ostendere. Faciet quod solet, aduocabit illas facetias, quæ risum euocare lugentibus possunt: & in se primum, deinde in nos iocabitur: omnia quæ dicturus sum, occupabit. Scrutabitur scholas nostras, & obiiciet **C** philosophis congiaria, amicas, gulam: ostendet mihi alium in adulterio, alium in popinâ, alium in aulâ: ostendet mihi lepidum philosophum Aristonem, qui ² in gestatione diserebat. hoc enim ³ ad edendas operas tempus acceperat. De cuius sectâ cum quæreretur, Scaurus ait: *Vtique ⁴ Peripateticus non est.* De eodem cum consuleretur ⁵ Iulius Græcinus, vir egregius, quid sentiret: *Non possum, inquit, tibi dicere. nescio enim quid ⁶ de gradu faciat.* tamquam de essedario interrogaretur. Hos mihi ⁷ circulatores, qui philosophiam honestiùs neglexissent, quàm vendunt, in faciem ingeret. Constitui tamen contumelias perpeti. moueat ille mihi risum: ego fortasse illi lacrimas mouebo: aut, si ride-

7. DEPRECATORIS.] *Veniam à te pete, emendaturus.*

8. ALIQUANDO TE OFFENDE.] *Malim, & offende. Deprecare, inquit, & impetra: aliquando & penam, nec penitentiam tantum habe. A quo? ab ipso te, qui iudicium hoc exerces. Spectant ista ad Examen sui, de quo ego aliquid Manu ducit. III. Dissert. vlt.*

EPIST. XXIX. I. ARISTONEM.] *Plures hoc nomine fuerunt, & quidam Stoicus, Zenonis auditor: quem nosser aliquoties citat: Chium etiam patriâ facit. Valde alius iste, degener nominis & professionis.*

2. IN GESTATIONE.] *In essedo.*

3. AD EDENDAS OPERAS.] *Quasi de scanico, aut arenario loqueretur.*

4. PERIPATETICVS NON EST.] *Sedebat enim, non ambulabat.*

5. IVLIVS GRÆCINVS.] *Quem eodem, quo hic elogio afficit, De Benefic. II. cap. XXI. Si exemplo*

magni animi opus est, utemur Græcini Iulij, viri egregij, quem C. Cæsar occidit. Est ille Iulij Agricola pater, studio eloquentiæ sapientiæque notus, vt ait Tacitus: Agricola, qui socer Taciti ipsius fuit.

6. DE GRADU FACIAT.] *Suspiciatus olim (II. Saturn. cap. XII.) de gradus legendum, vt retro gradus item formamus: & sanè quidam libri de gradu, vnicâ dictione referunt. Seruemus tamen, & dictum Arena censeamus, vt illud De genu pugnare: in eodem Senecâ, De Proud. cap. II. Quin & Liuius lib. XXXIV. De gradu conari. Sententiam hic puto, Essedarios solitos etiam pedites pugnare, de curru subito delapsos. Nescio igitur, aiebat, cuiusmodi hic Essedarius (ad Gestationem eius allusum) quem nunquam de gradu & incessu pugnantem vidi.*

7. CIRCULATORES.] *Vox additur meo libro, Circulatores sophistas. Porro illi dicti, qui circulos & coronas populi cogunt, vernacula aut scurrilia dicta proferunt, prestigias exhibent, aut alia plebecule miranda: Græcis ἀγύρται, pari causâ.*